

Disseny modular I

Programació 2

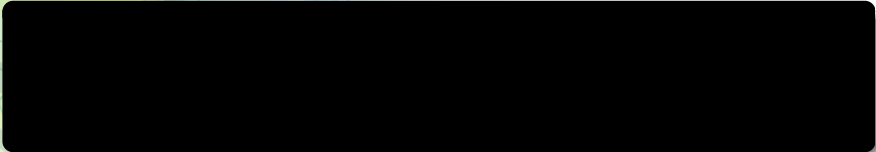
Facultat d'Informàtica d'Informàtica, UPC

Professorat de PRO2

Tardor 2022

- Col·laboracions (en ordre alfabètic): Juan Luis Esteban, Ricard Gavaldà, Conrado Martínez, Fernando Orejas
- Aquestes transparències **no** substitueixen els apunts de l'assignatura, els complementen

Part I

-
- 1 Abstracció i disseny modular
  - 2 Disseny basat en objectes
  - 3 Especificació i ús de classes
  - 4 Exemples d'ús de la classe Estudiant
  - 5 Classe `Cjt_estudiants`

Com abordar programes grans

Descomposició en *mòduls*. Clàssica en enginyeria

Facilita

- raonar sobre correctesa, eficiència, etc. per parts
- fer programes llegibles, reusables, mantenibles, etc.
- treballar en equip

Què és una bona descomposició modular?

- *Independència*: canvis en un mòdul no han d'obligar a modificar altres mòduls.
- *Coherència interna*: els mòduls tenen significat per si mateixos. Interactuen amb altres mòduls de manera simple i ben definida

Abstracció

Eina de raonament en programes grans:

Oblidar, temporalment, alguns detalls del problema per tal de transformar-lo en un o bé més simple o bé més general

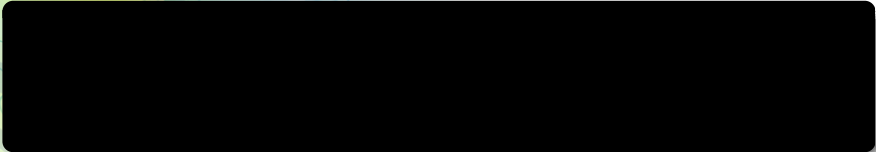
Especificació Pre/Post

```
/* Pre:  $a > 0$  i  $b \geq 0$  */  
  int pot(int a, int b);  
/* Post: el resultat és  $a$  multiplicat per ell mateix  
         $b$  vegades */
```

Especificació vs. implementació

- **Regla:** Un canvi en la implementació d'una funció que respecti la Pre/Post no pot mai fer que un programa que la usa deixi de funcionar
- Especificació = Contracte entre usuari i implementador
- Especificació = Abstracció de l'implementació

Part I

-
- 1 Abstracció i disseny modular
  - 2 Disseny basat en objectes**
  - 3 Especificació i ús de classes
  - 4 Exemples d'ús de la classe Estudiant
  - 5 Classe `Cjt_estudiants`

Tipus de mòduls

- **Mòdul funcional:** conté un conjunt d'operacions noves necessàries per resoldre algun problema o subproblema
- **Mòdul de dades:** conté la definició d'un nou tipus i les seves operacions; és habitual a Programació 2

Com els fem “abstractes”?

- Mòdul funcional: només deixem veure les especificacions de les operacions
- Mòdul de dades: només deixem veure les capçaleres de les operacions del tipus i una explicació de com es comporten

Tipus Abstracte de Dades (TADs)

Definim un tipus no per com està implementat, sinó per quines operacions podem fer amb les variables del tipus

Un tipus es defineix donant:

- El nom del tipus
- Operacions per construir, modificar i consultar elements del tipus
- Descripció de *qué* fan les operacions (no *com*)
- Un tipus de dades pot tenir diverses implementacions. El tipus **és** la seva especificació, no les seves implementacions

TADs i independència entre mòduls

- 1 **Fase d'especificació:**
Decidir operacions del TAD i contractes d'ús
- 2 **Fase d'implementació:**
Decidir una representació i codificar les operacions

Conseqüència:

Un canvi en la implementació d'un TAD que no afecti l'especificació de les seves operacions no pot mai fer que un programa que usa el TAD deixi de funcionar

Orientació a objectes

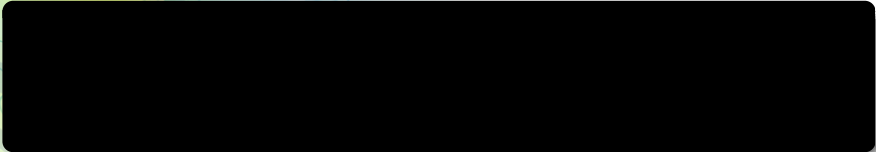
Una manera de separar especificació d'implementació,
d'implementar Tipus Abstractes de Dades
A Programació 2 només veurem *una part* de la utilitat d'aquesta
manera de pensar

Més en altres assignatures: *herència* i *polimorfisme*

Classes i objectes

- Les variables i constants d'un tipus són **objectes**
- Una **classe** és el patró comú al *objectes* d'un tipus
- A l'inrevés: Donada una classe, podem definir-ne objectes o instàncies
- Cada classe defineix els **atributs** (= camps) i els **mètodes** (= operacions) del tipus.
- Cada objecte és **propietari** dels seus atributs i mètodes
- Els mètodes tenen un **paràmetre implícit**: el seu propietari o objecte sobre el qual s'aplica el mètode
- Podem fer més accions/funcions que operen amb el tipus, però si no són dins de la classe no són mètodes

Part I

-
- 1 Abstracció i disseny modular
  - 2 Disseny basat en objectes
  - 3 Especificació i ús de classes**
  - 4 Exemples d'ús de la classe Estudiant
  - 5 Classe `Cjt_estudiants`

Exemple: La classe `Estudiant`

Un `Estudiant` es caracteritza per:

- Un DNI, que és un enter no negatiu, obligatori
- Una nota, optativa. Si en té, és un real (`double`) entre 0 i un cert valor màxim (p.ex., 10). Si no la té, es considera NP

Especificació de classes en C++

```
class Estudiant {
public:
    // Constructores
    Estudiant();
    /* Pre: cert */
    /* Post: el resultat és un estudiant amb DNI = 0
           i sense nota */

    Estudiant(int dni);
    /* Pre: dni >= 0 */
    /* Post: el resultat és un estudiant amb DNI = dni
           i sense nota */
};
```


Especificació de classes en C++

```
...  
// Modificadores  
void afegir_nota(double nota);  
/* Pre: l'estudiant implícit no té nota i  
      'nota' és una nota vàlida */  
/* Post: la nota de l'estudiant implícit  
        passa a ser 'nota' */  
  
void modificar_nota(double nota);  
/* Pre: l'estudiant implícit té nota i  
      'nota' és una nota vàlida */  
/* Post: la nota de l'estudiant implícit  
        passa a ser 'nota' */
```

Especificació de classes en C++

```
...  
// Consultores  
int consultar_DNI() const;  
/* Pre: cert */  
/* Post: retorna el DNI de l'estudiant */  
  
bool te_nota() const;  
/* Pre: cert */  
/* Post: retorna cert si i només si  
        l'estudiant té nota */  
  
double consultar_nota() const;  
/* Pre: l'estudiant té nota */  
/* Post: retorna la nota de l'estudiant */  
  
// Mètodes de classe  
static double nota_maxima();  
/* Pre: cert */  
/* Post: retorna la nota màxima que pot  
        tenir qualsevol estudiant */  
  
**18 / 41  
};
```

Paràmetre implícit

En C++ sense OO:

Declaració d'una funció/acció

```
/* Pre: cert */  
bool te_nota(const Estudiant &e);  
/* Post: El resultat és cert si i només si e té nota */
```

Amb OO:

Declaració d'un mètode

```
/* Pre: cert */  
bool te_nota() const;  
/* Post: El resultat és cert si i només si el  
paràmetre implícit té nota */
```

Noteu el `const` referit a l'objecte implícit

Exemple OO: crida a un mètode

Forma general:

```
<nom_de_l'objecte>.<nom_del_mètode>(<altres paràmetres>)
```

Crida a una funció

```
bool b = te_nota(est);
```

Aplicació/invocació d'un mètode

```
b = est.te_nota();
```

Tipus d'operacions: *Creadores* o *Constructores*

Creadores = funcions que serveixen per crear objectes nous
En C++, hi ha constructors:

- Tenen el mateix nom de la classe i creen un objecte nou d'aquest tipus
- No ténen paràmetre implícit! Creen un object abans no existent!
- La llista de paràmetres permet distingir entre diverses constructors
- **Constructora per defecte**: sense paràmetres, crea un objecte nou donant valors per defecte als atributs

Tipus d'operacions: *Constructores*

Exemple 1: Constructora por defecte

```
Estudiant est;
```

Exemple 2: Constructora amb un paràmetre de tipus `int`

```
Estudiant est(46567987);
```

Tipus d'operacions: *Modificadores*

- Transformen l'objecte propietari (paràmetre implícit), potser amb informació aportada per altres paràmetres
- Normalment en C++ retornen `void`; són accions
- Seguretat: Tots els canvis es fan via mètodes ben definits

Exemple OO: crida a un mètode modificador

Especificació

```
/* Pre: el paràmetre implícit té nota
      i 'nota' és una nota vàlida (entre 0
      i la nota màxima) */
void modificar_nota(double nota);
/* Post: la nota del paràmetre implícit
      passa a ser 'nota' */
```

Fixeu-vos: sense `const`, el paràmetre implícit pot ser modificat pel mètode $\Rightarrow$ el mètode rep el seu paràmetre implícit per *referència*

Crida

```
est.modificar_nota(x);
```


Tipus d'operacions: *Consultores*

- Proporcionen informació sobre l'objecte propietari, potser amb ajut d'informació aportada per altres paràmetres
- Normalment porten `const` perquè no modifiquen el paràmetre implícit
- Normalment funcions, tret que hagin de retornar més d'un resultat; en aquest cas poden ser accions amb més d'un paràmetre de sortida (passat per referència)

Tipus d'operacions: *Consultores*

Exemple 1: Ús d'un mètode consultor

```
double x = est.consultar_nota();
```

Exemple 2: Ús d'un mètode consultor

```
if (est.te_nota()) ... else ...
```

Aquest mètode consultor és necessari perquè hi ha operacions que tenen com a precondició que l'estudiant tingui o no tingui nota

Mètodes de classe

- Són propis de la classe, no de cada objecte
- No tenen paràmetre implícit

Mètode de classe

```
/* Pre: cert */  
static double nota_maxima();  
/* Post: el resultat és la nota màxima que  
poden tenir qualsevol estudiant */
```

Crida d'un mètode de classe

```
cin >> nota;  
if (nota >= 0 and nota <= Estudiant::nota_maxima())  
    e.modificar_nota(nota);  
else  
    cout << "La nota introduïda no és vàlida" << endl;
```

Part I

-
- 1 Abstracció i disseny modular
  - 2 Disseny basat en objectes
  - 3 Especificació i ús de classes
  - 4 Exemples d'ús de la classe Estudiant
  - 5 Classe `Cjt_estudiants`

Canviar un NP per 0

Ús de la classe Estudiant

```
/* Pre: tots els elements de v són Estudiants  
amb DNIs diferents */  
bool canvia_np_per_zero(vector<Estudiant>& v, int dni);  
/* Post: si v conté un Estudiant amb DNI = dni, i aquest  
no té nota, llavors aquest estudiant passa  
a tenir nota 0; la resta de v no canvia;  
el resultat diu si l'estudiant s'ha trobat */
```

Canviar un NP per 0

Ús de la classe Estudiant

```
bool canvia_np_per_zero(vector<Estudiant>& v, int dni) {
    int i = 0;
    while (i < v.size()) {
        if (v[i].consultar_DNI() == dni) {
            if (not v[i].te_nota())
                v[i].afegir_nota(0);
            return true;
        }
        ++i;
    }
    return false;
}
```

Calcular nota mitjana

Un altre exemple d'ús

```
/* Pre: tots els Estudiants de v tenen DNIs diferents */  
double nota_mitjana(const vector<Estudiant>& v);  
/* Post: el resultat és la nota mitjana dels Estudiants  
que tenen nota; si cap Estudiant de v té nota,  
retorna -1 */
```


Calcular nota mitjana

Un altre exemple d'ús

```
double nota_mitjana(const vector<Estudiant>& v) {
    int n = 0;
    double suma = 0;
    for (int i = 0; i < v.size(); ++i) {
        if (v[i].te_nota()) {
            ++n;
            suma += v[i].consultar_nota();
        }
    }
    if (n > 0)
        return suma/n;
    else
        return -1;
}
```


Part I

-
- 1 Abstracció i disseny modular
  - 2 Disseny basat en objectes
  - 3 Especificació i ús de classes
  - 4 Exemples d'ús de la classe Estudiant
  - 5 **Classe** `Cjt_estudiants`

Conjunt d'Estudiants

Volem definir una nova classe `Cjt_estudiants`, per gestionar conjunts d'estudiants

Per indicar que `Cjt_estudiants` fa servir `Estudiant`.

```
#include "Estudiant.hh"
```

Important: per especificar `Cjt_estudiants` no cal saber la implementació de la classe `Estudiant`

Especificació de la classe Cjt_estudiants

```
#include "Estudiant.hh"

// Un Cjt_estudiant Representa un conjunt d'estudiants,
// ordenat per DNI creixent amb un màxim nombre d'Estudiants
// Es poden consultar i modificar els seus elements
// (Estudiants) per DNI o per posició en l'ordre
// creixent de DNI

class Cjt_estudiants {
public:
// Constructores

/* Pre: cert */
/* Post: crea un conjunt d'estudiants buit */
Cjt_estudiants();
```

Especificació de la classe Cjt_estudiants

```
// Modificadores

/* Pre: el conjunt no conté cap estudiant amb el DNI
       de l'Estudiant 'est'; la mida actual del conjunt
       és menor que la mida màxima permesa */
/* Post: s'ha afegit l'estudiant 'est' al conjunt */
void afegir_estudiant(const Estudiant &est);

/* Pre: el conjunt conté un estudiant amb el mateix DNI
       que l'Estudiant 'est' */
/* Post: l'Estudiant 'est' substitueix a l'estudiant del
       conjunt original que tenia el mateix DNI que 'est' */
void modificar_estudiant(const Estudiant &est);
```

Especificació de la classe Cjt_estudiants

```
/* Pre: 1 <= i <= nombre d'estudiants en el conjunt,  
       l'i-èssim Estudiant del conjunt en ordre creixent  
       per DNI té el mateix DNI que 'est' */  
  
/* Post:l'Estudiant 'est' substitueix a l'i-èssim estudiant  
       en ordre creixent de DNI del conjunt original */  
void modificar_iessim(int i, const Estudiant &est);
```

Especificació de la classe Cjt_estudiants

```
// Consultores

/* Pre: cert */
/* Post: el resultat és el nombre d'estudiants del conjunt */
int mida() const;

/* Pre: dni > 0 */
/* Post: torna cert si i només si el conjunt conté un Estudiant
        amb DNI igual al donat (dni) */
bool existeix_estudiant(int dni) const;

/* Pre: el conjunt conté un Estudiant amb DNI = dni */
/* Post: el resultat és l'Estudiant amb DNI = dni
        present en el conjunt */
Estudiant consultar_estudiant(int dni) const;
```

Especificació de la classe Cjt_estudiants

```
/* Pre: 1 <= i <= mida del conjunt */
/* Post: torna l'Estudiant i-èssim del conjunt
        en ordre creixent de DNI */
Estudiant consultar_iessim(int i) const;

// Mètode de classe
/* Pre: cert */
/* Post: el resultat es el nombre maxm d'estudiants que
        pot arribar a tenir un Cjt_Estudiant */
static int mida_maxima();
```

Arrodonir notes

Exemple d'ús de Cjt_estudiants.hh

```
/* Pre: cert */  
void arrodonir_notes(Cjt_estudiants & c);  
/* Post: s'han arrodonit les notes dels estudiants de c  
que tenien nota*/
```

Operació auxiliar

```
/* Pre: est te nota */  
void arrodonir(Estudiant& est){  
    est.modificar_nota(((int) (10. * (est.consultar_nota()  
                                + 0.05))) / 10.0);}  
/* Post: est passa a tenir la seva nota original arrodonida */
```


Arrodonir notes

Exemple d'ús de Cjt_estudiants.hh

```
void arrodonir_notes(Cjt_estudiants & c){
    for (int i = 1; i <= c.mida(); ++i) {
        Estudiant e;
        e = c.consultar_iessim(i);
        if (e.te_nota()) {
            arrodonir(e);
            c.modificar_iessim(i,e);
        }
    }
}
```

Cal un objecte Estudiant auxiliar per poder fer servir modificar_iessim.